Puheenjohtajan kanslia 10.2.2025

Eduskunnan verojaosto

0 2/2025 vp

Lausunto listaamattomien yhtiöiden omistajayrittäjien verotuksen kokonaisuudesta

Eduskunnan valtiovarainvaliokunnan verojaosto on pyytänyt Suomen Ammattiliittojen Keskusjärjestö SAK ry:ltä kirjallista asiantuntijalausuntoa listaamattomien yhtiöiden omistajayrittäjien verotuksen kokonaisuudesta, erityisesti seuraavista näkökulmista:

- listaamattoman yhtiön jakaman osingon verotuksen kehittämistarpeet
  - Millä tavoin verotusta tulisi kehittää?
- yritysverotuksen tason merkitys omistajayrittäjän verotuksen kannalta.

SAK kiittää lausuntopyynnöstä ja lausuu asiassa seuraavaa.

Tutkimuskirjallisuuden perusteella tehtävät johtopäätökset

Tämä lausunto on rakennettu tiiviiksi sisältäen päätöksenteon kannalta olennaisimmat huomiot. Lähteet on merkitty alaviitteisiin. Tutkimuskirjallisuuden perusteella voidaan tehdä seuraavat johtopäätökset:

- Nykyinen Suomen listaamattomien yhtiöiden osinkoverojärjestelmä ei ole toimiva seuraavista syistä:
  - kannustaa nettovarallisuuden kasvattamiseen ja tätä kautta ohjaa investoinnit kohteisiin, joita yritykset eivät muutoin valitsisi[1]
    - johtaa kokonaistuotannon ja hyvinvoinnin menetyksiin
  - kannustaa aggressiiviseen verosuunnitteluun ja tulonmuuntoon
    - erityisenä nostona some-vaikuttajien tekemät osakevaihdot[2]
  - Malli ei ole horisontaalisesti eikä vertikaalisesti oikeudenmukainen[3]
    - huojennus jakaantuu hyvin epätasaisesti
- Viron yritysveromalli ei ole toimiva seuraavista syistä:
  - kannustaa yksityishenkilöitä kanavoimaan tulonsa yrityksiin ja organisoimaan sijoitustoimintansa yhtiön kautta[4]

[1] Kts. esim. Kari, S. & Ropponen, O.: Designing Net Asset-Based Income-Splitting Rules under Dual Income Tax. Nordic Tax Journal. 2024.
[2] Finnwatch: Osinkoverojen välttelyä holdingyhtiöjärjestelyn avulla 9/2024.
[3] Yli 100 000 euroa osinkoja saaneiden osuus verohuojennetuista osingoista oli vuonna 2022 42 prosenttia (yhteensä 10 307 henkilöä). Finér, L.: Lisää verotuloja reilusti: Miten erilaiset osinkoveromallit vaikuttaisivat verokertymään ja tulonjakoon Suomessa? 2024.
[4] Kts. esim. Harju, J. ym.: Yritysverotus, investoinnit ja tuottavuus. Valtioneuvoston selvitys- ja tutkimustoiminnan julkaisusarja 6/2017.

  - pidätetyt voitot säilytetään suurelta osin käteisenä sen sijaan, että ne olisi investoitu uudelleen[5]
  - johtanut pääoman aiempaa tehottomampaan kohdentumiseen[6]
  - vaikka investoinnit olisivat kasvaneet yksittäisillä yrityksillä, vaikutusta ei havaittu koko valtion tasolla[7]
  - välittömiä vaikutuksia työn tuottavuuteen tai BKT:n kasvuun ei ole havaittu[8]
- Osinkoverotuksen muutoksilla ei ole Suomessa havaittu olleen vaikutuksia yritysten liikevaihtoon tai investointeihin[9]
  - yritykset reagoivat kuitenkin voimakkaasti osinkoverojärjestelmän muutoksiin mm. tulonmuunnon kautta[10]
    - yritykset nostavat osinkotuloja kevyemmän verotuksen raja-arvoihin asti
- Korotettujen poistojen investointivaikutukset ovat pieniä[11]
  - lisäksi yritykset käyttävät poistoja harvoin, vaikka ovatkin niihin oikeutettuja.[12]
- Yhteisöverokannan alentamisella ei ole havaittu Suomessa olleen vaikutusta
  - pienten listaamattomien yhtiöiden investointeihin, palkkoihin tai arvonlisään[13]
    - pienet sekä kasvavat yritykset ovat tärkeitä talouskasvun ja työllisyyden kannalta[14]
  - suurten yritysten investointeihin[15]
  - Huom.! Suomen yhteisöverokanta on alle Ruotsin ja EU-keskiarvon.
- Yritysverotuksen alennukset ovat tehoton tapa vaikuttaa pitkälle kehittyneiden ja vanhempien yritysten kasvuun ja investointeihin.[16]

➔ Tarkemmin suunnatut investointituet lisäisivät yritysten investointeja tehokkaammin. Kuitenkin huomioitava julkisen talouden tilanne.

---

[5] Kts. esim. Hazak, A.: Companies' Financial Decisions Under the Distributed Profit Taxation Regime of Estonia, Emerging Markets Finance and Trade 45(4): 4–12. 2009.
[6] Ibid.
[7] Kts. esim. Staehr, K.: Corporate Income Taxation in Estonia, Is It Time to Abandon Dividend Taxation? TUTECON Research Brief No. RB-2014/1. 2014.
[8] Ibid.
[9] Verrokkina vuoden 2014 veromuutokset. Koivisto, A.: Tax planning and investment responses to dividend taxation. VATT Working papers 154. 2023.
[10] Ibid.
[11] Kts. esim. Grönberg, S.: Tekevätkö yritykset korotettuja poistoja? VATT Muistiot 48. 2015.
[12] Ibid.
[13] Kts. esim. Harju, J. ym.: VATT Policy Brief 4/2022.
[14] Kts. esim. Decker, R. ym.: The role of entrepreneurship in US job creation and economic dynamism. Journal of Economic Perspectives, 28(3):3–24. 2014.
[15] Kts. esim. Gecher, S. & Heimberger, P.: Do corporate tax cuts boost economic growth? European Economic Review. Volume 147, 8/2022. 2022.
[16] Kts. esim. Harju, J. ym.: VATT Policy Brief 4/2022.

Mahdolliset ratkaisuehdotukset nykytilanteeseen

Mahdolliset ratkaisut nykytilanteeseen voidaan jakaa kahteen:

1) Nykymallin parametreja on mahdollista muuttaa[17]:
   a. Normaalituottoasteen (nykyinen 8 %) laskeminen
   b. Pääomatulon prosenttirajan (nykyinen 25 %) nosto
   ➔ ei kuitenkaan korjaa nykymallin ydinongelmaa!
   c. Nimenomaisesti some-vaikuttajien yritysjärjestelyihin voitaisiin puuttua esimerkiksi niin, että osakevaihdossa hankittujen osakkeiden hankintamenona pidettäisiin osakkeet luovuttaneen toimijan vanhaa hankintamenoa.

2) Koko listaamattomien yhtiöiden osinkoverojärjestelmä tulisi rakentaa uudelleen:
   a. Nettovarallisuusrajan, pääomatulo- ja ansiotulo-osingon sekä euromääräisten rajojen poistaminen.
   b. Kaikki osingot verotettaisiin omistajan pääomatulona.
   → Varmistettava, että muutos kasvattaisi verotuloja ja muuttaisi nykyjärjestelmää oikeudenmukaisemmaksi pienentämällä kaikkein varakkaimpien saamaa veroetua.

Nykyjärjestelmän ydinongelma on nettovarallisuudessa, koska se kannustaa investoimaan aineelliseen omaisuuteen aineettoman omaisuuden yli. Niin kauan, kun tätä ei korjata, nykymallin voidaan katsoa olevan este talouskasvulle ja tuottavuudelle.

Kuten edellä on käyty lävitse, yhteisö- tai osinkoverotuksen keventämisellä ei ole saatu aikaan merkittävästi investointeja, tuottavuutta tai talouskasvua. Julkisen talouden kapean liikkumavaran vuoksi toimenpiteitä ei muutenkaan ole perusteltua tehdä. Verotuksen puolella ei ole olemassa ns. hopealuotia, joka kääntäisi talouden nopeasti kasvuun.

Jos hallitus välttämättä haluaa tehdä toimia verotuksen puolella, tulisi keskittyä ansiotuloverotukseen. Tuottavuuden näkökulmasta kaikista perustelluinta olisi keskittyä koulutukseen ja esimerkiksi rakentaa poistetun aikuiskoulutustuen tilalle tehokkaampi malli.

Suomen Ammattiliittojen Keskusjärjestö SAK ry

[17] Parametrien muutoksia tarkasteltu esim. Yritysverotuksen asiantuntijatyöryhmän raportti. Valtiovarainministeriön julkaisu 12/2017.